advokatnævnet

København, den 12.12.2025 **Sagsnr. 2025-1386**

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har [klager] klaget over advokat Claus N. Kristiansen, Sorø.

Klagens tema:

[Klager] har klaget over, at advokat Claus N. Kristiansen, der har repræsenteret hende i en retssag, har tilsidesat god advokatskik ved ikke at have fremsendt skriftlig opdrags- og prisoplysning samt ved at have afregnet sagen direkte over for hende uden forudgående forelæggelse af en salærindstilling for retshjælpsforsikringsselskabet med henblik på fastsættelse af et rimeligt salær.

[Klager] har endvidere klaget over advokat Claus N. Kristiansens salær på 207.085,85 kr. inkl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 11. maj 2025.

Sagsfremstilling:

[Klager] og hendes samlever erhvervede med overtagelsesdag den 1. december 2019 en ejendom beliggende […].

[Klager] konstaterede, at ejendommen, som var opført af sælger selv, men med kontrol af fagpersoner, var behæftet med væsentlige mangler. Handlen var omfattet af lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom kap. I om tilstandsrapport og tilbud om ejerskifteforsikring.

[Klager] rettede henvendelse til advokat Claus N. Kristiansen, der begærede syn og skøn uden samtidig retssag. Skønserklæringen dokumenterede mangler for ca. 860.000 kr. En del af disse mangler blev dækket af ejerskifteforsikringen, mens ejerskifteforsikringsselskabet afviste at dække nogle af manglerne.

Advokat Claus N. Kristiansen udtog på vegne af [klager] og hendes samlever

stævning mod sælgerne for så vidt angår den del, som ejerskifteforsikringen ikke dækkede.

Under retssagen, der blev anlagt ved Retten i [by 1] den 22. januar 2022, nedlagde [klager] og hendes samlever påstand om, at sælgerne skulle betale 217.450 kr.

Sagen blev hovedforhandlet i Retten i [by 1] den 7. og 8. marts 2023. Retten i [by 1] afsagde en dom, der gik [klager] og hendes samlever imod. Dommen er ikke fremlagt for Advokatnævnet.

Retssagen blev ført med retshjælpsdækningstilsagn fra [forsikringsselskab A]. Den 18. april 2023 skrev advokat Claus N. Kristiansen bl.a. følgende til [forsikringsselskab A]:

I forlængelse af mine e-mails af 3. og 13. april 2023 tillader jeg mig herved at fremkomme med mit salærforslag:

Der har på sagen været følgende udgifter:

Retsafgift, isoleret bevisoptagelse	*kr. 400,00*
Honorar til skønsmand	*kr. 63.750,00*
Honorar til skønsmand	*kr. 12.750,00*
Retsafgift stævning	*kr. 1.500,00*
Berammelsesafgift	*kr. 3.000,00*
Vidnegodtgørelse […]	*kr. 1.054,22*
Honorar, afhjemling af skønsmand	*kr. 7.256,60*
Sagsomkostninger til sagsøgte	*kr. 42.750,00*
I alt	*kr. 132.460,82*

hvoraf allerede er udbetalt kr. 76.500,00.

Det samlede tidsforbrug på har været meget betydeligt.

[…]

Jeg foreslår sagen afregnet med salær stort kr. 150.000,00 med tillæg af moms og skal i det følgende redegøre for de af mig udførte opgaver.

[…]

Som tidligere oplyst ved mine mails af 3. og 13. april 2023 skal jeg venligst anmode om en hurtig tilbagemelding på, hvorvidt [forsikringsselskab A] tillige kan give tilsagn om dækning af en ankesag.

Advokat Claus N. Kristiansen har oplyst, at [forsikringsselskab A] ikke udbetalte

salær efter afslutning af byretssagen.

Advokat Claus N. Kristiansen ankede på vegne [klager] og hendes samlever dommen til [Landsretten], der nåede frem til samme resultat som Retten i [by 1]. Heller ikke [Landsretten]s dom er fremlagt for Advokatnævnet.

Advokat Claus N. Kristiansen har oplyst, at dommen har den konsekvens, at [klager] kan få dækket samtlige de ved skønserklæringen konstaterede mangler af ejerskifteforsikringen som følge af, at sælgerne blev frifundet for et personligt ansvar for de mangler, der var afvist af ejerskifteforsikringsselskabet med henvisning til, at det var arbejder, der var udført af sælgeren selv.

Den 14. oktober 2024 skrev [forsikringsselskab A] bl.a. følgende til advokat Claus N. Kristiansen:

"*Du har fremsendt dom i sagen, hvor vores kunde pålægges at betale kr. 100.000,00 i sagsomkostninger til modparten.*

Jf. vores tilsagnsmail af den 10.01.2022 er der et dækningsmaksimum på kr. 199.000,00, og da der på nuværende tidspunkt er udbetalt kr. 105.210,10, har jeg d.d. overført restdækningen på kr. 93.789,90."

Advokat Claus N. Kristiansen benyttede beløbet på 93.789,90 kr. til at dække udgifter til bl.a. skønsmanden og modparten.

Den 18. oktober 2024 sendte advokat Claus N. Kristiansen slutafregning og salærspecifikation for arbejdet i perioden den 1. januar 2021 til den 18. oktober 2024 til [klager] og hendes samlever. Fakturaens saldo var på 207.085,85 kr., hvoraf 206.250 kr. inkl. moms udgjorde advokat Claus N. Kristiansens salær.

Af salærspecifikationen fremgår bl.a.:

- *"Forberedelse og deltagelse i skønsforretning den 8. april 2021 i [by 2]*
- *Transport til og fra skønsforretning i [by 2] den 8. april 2021*
- *Gennemgang af referat af skønsforretning*
- *Gennemgang af skønserklæring med bilag*
- *Udarbejdelse af supplerende skønstema*
- *Indhentelse af overslag fra skønsmand vedrørende supplerende spørgsmål samt efterfølgende gennemgang af overslag*
- *Korrespondance med modparten i forhold til syn og skøn*
- *Gennemgang af supplerende skønserklæring*
- *Udarbejdelse af klage til klageafdelingen hos [forsikringsselskab A] over afgørelse truffet af ejerskifteforsikringsselskabet efter forudgående korrespondance*
- *Udarbejdelse af stævning*

- *Gennemgang af svarskrift*
- *Gennemgang af duplik*
- *Udarbejdelse af replik*
- *Gennemgang af processkrift A*
- *Forberedelse og deltagelse i telefonisk retsmøde den 29. april 2022*
- *Indkaldelse af skønsmand til afhjemling under hovedforhandlingen*
- *Udarbejdelse vidnestævning for så vidt angår [….]*
- *Vidneindkaldelse af [ejendomsmægler A]*
- *Udarbejdelse af processkrift 1*
- *Gennemgang af processkrift B*
- *Korrespondance med Retten og modparten om fremlæggelse af bilag 12-16*
- *Udarbejdelse af tidsplan*
- *Gennemgang af retsbog af 14. juli 2022 vedrørende fremlæggelse af bilag 12-16*
- *Udarbejdelse af påstandsdokument*
- *Gennemgang af modparts påstandsdokument*
- *Udarbejdelse af ekstrakt*
- *Forberedelse og afholdelse af møde med klienter den 24. februar 2023*
- *Forberedelse og deltagelse i todages hovedforhandling den 7. og 8. marts 2023 i Retten i [by 1]*
- *Transport til og fra hovedforhandling den 7. og 8. marts 2023 i [by 1]*
- *Gennemgang af dom*
- *Udarbejdelse af ankestævning og anlæggelse af ankesag*
- *Gennemgang af ankesvarskrift*
- *Udarbejdelse af processkrift i forhold til indstævntes afvisningspåstand*
- *Gennemgang af rettens kendelse om ikke at afvise ankesagen*
- *Berammelse af hovedforhandling*
- *Udarbejdelse af tidsplan*
- *Udarbejdelse af påstandsdokument*
- *Gennemgang af indstævntes påstandsdokument*
- *Udarbejdelse af ekstrakt*
- *Forberedelse og deltagelse i todages hovedforhandling i [Landsretten] den 14. og 15. august 2024*
- *Transport til og fra hovedforhandling den 14. og 15. august 2024 i [Landsretten]*
- *Diverse korrespondance med Retten i [by 1], [Landsretten], modparternes advokat, forsikringsselskabet samt jer*
- *Omfattende telefoniske drøftelser med jer*
- *Løbende sagsbehandling på minretssag.dk, herunder opfølgning på adviseringer fra retten*
- *Sagens behandling i i øvrigt*

Det bemærkes, at det samlede tidsforbrug på sagen har været meget betydeligt.

[…]

Under hensyntagen til sagens karakter, arbejdets omfang, rådgivningen og medgået tid er mit honorar fastsat til kr. 165.000,00 med tillæg af moms, i alt kr. 206.250,00, jf. vedhæftede faktura, hvilket er en betydelig reduktion i forhold til den anvendte tid."

I e-mail af 17. januar 2025 til advokat Claus N. Kristiansen skrev [forsikringsselskab A] bl.a. følgende:

"*[Klager] oplyser, at du har faktureret dit salær i ovenstående retshjælpssag på kr. 206.250,00 og sendt en faktura på samlet kr. 207.085,85.*

Jeg skal i den forbindelse henvise til retshjælpsbetingelsernes pkt. 11.2, hvor det fremgår, at salær og andre sagsomkostninger ikke må opkræves hos andre end forsikringsselskabet. Dette gælder dog ikke beløb som overstiger forsikringens dækningsmaksimum.

I denne sag er forsikringens dækningsmaksimum opbrugt, hvorfor der vil komme en egenbetaling fra vores kunde. Det er dog ikke tilladt at fakturere vores kunde direkte og uden om os. Uanset om dækningssummen er opbrugt, er det stadigvæk os som forsikringsselskab som skal fastsætte et rimeligt salær, dette fremgår af betingelsernes pkt. 11.1.

Du kan således ikke i en retshjælpssag, selv fastsætte og opkræve dit salær direkte hos din klient.

Jeg skal derfor bede dig pause din opkrævning af salær hos vores kunde og i stedet sende os en begrundet salærindstilling, hvorefter vi vil tage stilling til dit salær for arbejdet forbundet med henholdsvis By- og Landsretssagerne. Du kan herefter alene opkræve det beløb som fastsættes af os, og som overstiger dækningens maksimum, direkte hos din klient jf. de gældende retshjælpsbetingelser.

Jeg henviser også her til betingelsernes pkt. 11.1, hvorefter salær fastsættes i overensstemmelse med domstolenes vejledende retningslinier for udmåling af sagsomkostninger, jf. landsretspræsidenternes notat."

I e-mail af 20. januar 2025 til [forsikringsselskab A] svarede advokat Claus N. Kristiansen og anførte bl.a. følgende:

"*Der er ikke indgået, nogen aftale som afviger fra reglerne i retsplejeloven eller for den*
sags skyld forsikringsbetingelserne.

Det fremgår intet sted af forsikringspolicen at forsikringsselskabet har nogen kompetence i forhold ydelser som ikke er omfattet af forsikringsdækningen.

Der fremgår direkte at selvrisiko og beløb der overstiger forsikringens dækningsomfang ikke er omfattet af regler, helt tilsvarende det som er leveret udenfor forsikringsdækningen. Det der ikke er dækket under forsikringen, er omfattet af de sædvanlige regler i retsplejeloven m.m., som er fulgt.
I dette tilfælde er der tilmed en accept fra klienten.

Det bemærkes at forsikringsselskabet ikke har fremsendt retspraksis eller andet som støtter at forsikringsselskabet har kompetencer i forhold til noget som direkte er undtaget fra forsikringsdækningen."

[Forsikringsselskab A] og advokat Claus N. Kristiansen udvekslede efterfølgende yderligere e-mails dog uden at nå til enighed om praksis.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Adfærdsklagen
[Klager] har påstået, at advokat Claus N. Kristiansen har tilsidesat god advokatskik ved ikke at have fremsendt skriftlig opdrags- og prisoplysning samt ved at have afregnet sagen direkte over for hende uden forudgående forelæggelse af en salærindstilling for retshjælpsforsikringsselskabet med henblik på fastsættelse af et rimeligt salær.

[Klager] har til støtte herfor særligt gjort gældende, at hun under hele forløbet ikke har modtaget noget skriftligt overslag eller en tydelig oplysning om de forventede omkostninger. Det påhviler en advokat at oplyse klienten om prisforventninger, og om hvordan salæret fastsættes, især når sagen er omfattet af et retshjælpsforsikringstilsagn.

[Klager] har yderligere gjort gældende, at når sagen er omfattet af et retshjælpsforsikringstilsagn, skal salærindstillingen forelægges for forsikringsselskabet, som herefter fastsætter et rimeligt salær.

Salærklagen
[Klager] har påstået, at advokat Claus N. Kristiansens salær skal nedsættes og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at salæret skal godkendes af [forsikringsselskab A], og at salæret er for højt. Således kræver advokat Claus N. Kristiansen det dobbelte af, hvad modparten har faktureret i en tilsvarende rolle. Salæret overstiger nu sagsgenstanden, hvilket er ude af proportion.

Indklagede:

Adfærdsklagen
Advokat Claus N. Kristiansen har påstået frifindelse og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at [forsikringsselskab A] ikke skal godkende hans salær, da retshjælpsforsikringen blev opbrugt på andre udgifter forbundet med retssagen, bl.a. omkostninger til syn og skøn og modparten, hvorefter forsikringsselskabet afsluttede sagen. På det tidspunkt var det ikke [forsikringsselskab A]s opfattelse, at der skulle indsendes yderligere i sagen, herunder den endelige afregning.

Advokat Claus N. Kristiansen har endvidere gjort gældende, at der intet er anført i den juridiske litteratur om, at retshjælpsforsikringsselskabet skal godkende et salær, som forsikringsselskabet ikke selv skal betale. Advokat Claus N. Kristiansen har bl.a. henvist til Advokatsamfundets hjemmeside, hvor det bl.a. fremgår, at hvis retshjælpsforsikringen er tegnet med et dækningsmaksimum på f.eks. 125.000 kr., så er det klienten, der skal betale resten af sagen, hvis forsikringsdækningen er udtømt. Der er intet anført om, at det, som forsikringstageren selv skal betale, skal godkendes af retshjælpsforsikringsselskabet.

Al korrespondance er løbende fremsendt til [klager], der således fuldt ud har været oplyst om omkostningerne, dækningsomfang m.v.

Efter afregningen blev der indgået aftale med [klager] om, at hun kunne betale slutafregningen over nogle gange, hvilket skete, indtil [forsikringsselskab A] begyndte at blande sig.

Der var ikke inden klagen fremsat indsigelser mod afregningen, hverken over for advokat Claus N. Kristiansen eller [forsikringsselskab A]. Det sidste afdrag udeblev, og advokat Claus N. Kristiansen undlod at rykke. [Forsikringsselskab A] blev derved givet tid til at fremkomme med eventuelle bemærkninger til afregningen. Efter et par måneder uden reaktion, rykkede han, og restbeløbet blev betalt uden bemærkninger.

Salærklagen
Advokat Claus N. Kristiansen har påstået godkendelse af salæret og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at der i sagen har været udført et betydeligt arbejde. Der er anvendt mere end 160 timer, og sagen er hovedforhandlet over fire retsdage i henholdsvis Retten i [by 1] og [Landsretten]. Der er gennemført 3 syn og skøn med skønsomkostninger på 98.881,60 kr. til følge med tillæg af honorar for afhjemling.

Sagens værdi har været betydelig. Således viste skønserklæringen mangler for ca. 860.000 kr.

Modpartens advokat var meget ihærdig og protesterede over alt med processkrifter og retsmøder til følge. Som det fremgår af den til brug for retssagen udarbejdede ekstrakt, omfattede sagen mange forskellige typer mangler, herunder teknisk komplicerede mangler med deraf følgende tidsforbrug.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Adfærdsklagen
Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Opdrags- og prisoplysning
[Klager] var ved henvendelsen til advokat Claus N. Kristiansen forbruger.

Når klienten er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, om fastsættelsen af salæret og om de med bistanden forbundne omkostninger.

Hvis bistanden ydes til et fast salær, skal dette oplyses. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne salærets størrelse, skal advokaten angive den måde, hvorpå salæret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Beløbet skal oplyses inklusive moms.

Advokat Claus N. Kristiansen ses ikke at have givet skriftlig opdrags- og prisoplysning ved opdragets etablering, og advokat Claus N. Kristiansen har herved tilsidesat god advokatskik.

Forelæggelse af salærindstilling for retshjælpsforsikringsselskabet
Advokatnævnet finder, at advokat Claus N. Kristiansen har tilsidesat god advokatskik ved at have foretaget slutafregning over for [klager], uden at salæret forlods var fastsat af [forsikringsselskab A].

Advokatnævnet har i den forbindelse særligt lagt vægt på, at det det følger af retshjælpsforsikringsbetingelserne punkt 11, at forsikringsselskabet fastsætter et salær, som beregnes i overensstemmelse med de for sagstypen relevante vejledende salærtakster, og at disse også er gældende for salær, der er omfattet af forsikringsdækningen, men som overstiger forsikringens dækningsmaksimum. Advokat Claus N. Kristiansen skulle derfor ved sagens endelige afregning have

sendt sin salærindstilling til [forsikringsselskab A] med henblik på fastsættelse af et salær.

Konklusion
Advokatnævnet finder på den baggrund, at advokat Claus N. Kristiansen har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Advokat Claus N. Kristiansen er ved Advokatnævnets kendelse af 27. oktober 2023 pålagt en bøde for tilsidesættelse af god advokatskik. Kendelsen er af advokat Claus N. Kristiansen indbragt for retten, jf. retsplejelovens § 147 d og har derfor ikke betydning for sanktionsfastsættelsen i denne sag.

Advokatnævnet pålægger på den baggrund og henset til, at der foreligger to tilsidesættelser, i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, advokat Claus N. Kristiansen en bøde på 20.000 kr.

Advokat Claus N. Kristiansen kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Salærklagen
Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

Advokatnævnet bemærker, at advokat Claus N. Kristiansens salær rettelig udgør 206.250 kr. inklusive moms, idet fakturaen af 18. oktober 2024 indeholder andre udgiftsposter forbundet med retssagen, som Advokatnævnet ikke har kompetence til at behandle.

Under henvisning til, at salæret ikke er fastsat af [forsikringsselskab A], som har meddelt retshjælpsforsikringstilsagn i sagen, afviser Advokatnævnet salærklagen for nu på dens beskaffenhed, jf. § 10, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1630 af 19. december 2024 om Advokatnævnets virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v.

Herefter bestemmes:

Advokat Claus N. Kristiansen pålægges en bøde til statskassen på 20.000 kr.

Salærklagen afvises.

På nævnets vegne

Anne Schultz-Nielsen